

Megjelenik a lap **Temesvá-
rott minden kedden.**

Előfizetési díj akár helyben,
akár postai szétküldéssel:

Egész évre 6 ft. pp. = 6 f. 30 kr. ujp.

Fél évre 3 ft. pp. = 3 f. 15 kr. ujp.

A helybeli előfizetők a lap ház-
hozordásáért rendelést tehetnek
a lap kiadó hivatalában.

Szerkesztői iroda: belváros,
bécsi utca 68. szám, első emelet.

DELEJTŐ.

A tudomány, anyagi érdekek és szépirodalom közlönye.

Jelige: Csak az a nemzet vész el, mely önmagát elhagyja.

Előfizetni helyben a szer-
kesztőségénél, vagy a helybeli könyv-
kereskedésekben; vidéken min-
den cs. kir. postahivatalnál szer-
kesztőséghez utasítandó bérmentes
levelekben.

Ilirdetések minden közhasználat-
ban lévő nyelven fôlvételnek. A
beigatásért minden három hasábos
egyes sorért 4 p. vagy 7 uj kraj-
cárnyi díjszámítatik.

Kiadó hivatal: belváros, bé-
csi utca Uhrmann Márton
mûkereskedésében.

Kedd, január 31. 1860.

5. szám.

Harmadik évi folyam.

Hitelintézeteink, s különösen a bécsi nemzeti bank földhitel-osztálya.

II.

Azt mondám, a) hogy a nevezett hitel-osztály szervezete már lényegében hibás, s a kitűzött nagy célnak, már csak szervezeténél fogva sem felelhet meg. Igen, mert kell-e ennek bebizonyítására fontosabb tényít fölemlítnem mint azt, hogy a nevezett földhitel-osztály, sajátlag nem is valami önálló földhitel-intézet, hanem csak egy mellékes szaka a jegybank monopoliumával foglalkozó bécsi nemzeti banknak, melynek éppen nem az a föladata, hogy a földbirtokot olesó pénzzel s a hitelszükséglethez képest kellő mértékben lássa el, hanem az, hogy nyert szabadalmaival nyerészkedvén, saját-részvényeseinek miképen biztosíthasson minél nagyobb osztalékat. E mellett ezen intézet nem is hazánk kebelében székelvén, sem birtokainkat sem birtokosainkat nem ismeri; minél fogva a hitelosztásnál nem csak elfogult, kétkedő, scrupulosus, hanem egyszersmind annyira részrehajló, hogy attól bizony nem is könnyen kap más ember pénzkölcsönt, hanem csak olyanok, k k többnyire Bécsben fetrengvén az intézet vezetőivel személyes ismeretségben vagy barátságban állnak. Gondoljuk meg ezen fölül, hogy ezen intézet tulajdonkép nem is pénz, hanem csak záloglevelet ad, mely a börze ingadozásainak ki van téve, s hogy a pontos fizetés mulasztása esetében nem is kell pörlekednie, hanem az adóst rög-tönös végrehajtással rohanhatja meg, a lezálogolt jószágot minden respirium nélkül egyenesen elárvereltetheti, és pedig nem az ált. polgári törvénykönyv értelmében, mely az első árverelést a birói becshez köti, — hanem kimélet nélkül már az első eladási határnapon a becsáron alul is; — tehát leggyakrabban az adós koldussátételével. Eljáró bíróságaul a bécsi törvényszék levén kijelölve, a messze tartomány-részekből lehetlenné válik nem csak a méltányos jogi önvédelem, hanem általában az is, hogy a megrohant adós magát tájékozhasssa a veszélyben. Ily szervezet mellett lehet-e aztán bizodalma valakinek, főleg magyar birtokosnak folyamodni ily intézethez? S valóban, nem is teszi azt más mint az, ki már annyira jutott, hogy mindegy elvesznie akár az uzsora mérgétől, akár a bécsi föld-

hitel-osztályunkos pilulaitól, miket zálogleveleiben nyujt.

b) De tegyük föl, hogy ha sokkal célszerűbb szervezettel birna is ezen intézet, vajjon 200 milliónyi záloglevéllel képes-e Magyarországot a kölcsön azon mértékében részeltetni; mint a mily arányban a hitelszükséglet itt mutatkozik? 200 milliónyi összeg nagy összeg mindenetre; de ne feledjük, hogy ezen összeg nem csupán a magyarországi hitelszükséglet fôdözésére van engedményezve, hanem az egész birodalomra. Tegyük már most egy kis statistikai összehasonlítást, látni fogjuk, hogy mily parányi az, a mi ebből Magyarországra juthat. A birodalom t. i. több mint 12,000 □ mérföldnyi területre terjedő hitelalapot, vagyis földbirtokot foglal magában. Ebből a tisztán productiv-terület több mint 60 millió catastrális holdat foglal magában, melynek pénzértékét Hain statisticus 9,519,405,000 ftra becsüli. Miután a bécsi hypothekális bank-osztály föladata egyszersmind városi házakra is kölcsönözni, ha e célra a hitelnek $\frac{1}{4}$ részét leszámítjuk, 100 p. ftnyi földbirtoki hitellel alig jut 1 ft. 30 krnyi hitelezésnél. Tegyük most egy kis hasonlítást Magyarországra és a Bánságra. Ugyancsak Hain szerint Magyarország összes területéből termőföld osztrák □ mérföldekben 2,674 $\frac{66}{100}$ mérföld, mely kimutatással, miután egy osztrák □ mérföld 10,000 catastrális holdat foglal magában, s így ezen mennyiség 26,476,600 catastrális holdat tesz, az adósorozati bizottmány számítása, mely is ugyanazt 26,922,991 catastrális holdnak s 1231 □ ölnök találta: 446,391 hold, 1231 □ ölnyi különbséggel megegyez. A temesi Bánság kormánykerületében a termőföld 450 □ mérföldön 4,678,003 holdra számittatván, — ha most ezt a magyarországi termőföldek öszletével összeadjuk, a termőföld egészesleges summája:

26,476,600 hold Magyarországbán,
4,678,003 hold Bánságban,

mindössze: 31,154,603 hold.

No, ha már föltennök, hogy egy negyedrészt levonásával, mely mint mondók; házakra van szánva, — ha mondom föltennök, hogy a bécsi földhitel-osztály mind Magyarországra szentelné is azon 200, illetőleg 150 milliónyi tóket; mi jutna egy holdra? Felelet: körülbelül 4 ft. egy catastrális holdra, melynek átlagos becs-

árát 100 p. fra bizton tehetjük! Mennyire, csak csepp ez a nagy tengerben, ha meggondoljuk, hogy Poroszhonban ellenkezőleg 15—20 forint is esik egy catastrális holdra; — s mennyire deválválódik, még ezen 4 ftnyi arány is. ha mint főnebb mondók, a 150 milliónyi öszletet az egész birodalom termő földjére vetjük ki, s ha látjuk, hogy abból nálunk egy hold földre alig jut 1 ft. 30 kr., vagyis egész Magyarországra és Bánságra alig 45—46 millió forintnyi öszzeg! S vajjon jutott tán két évi tapasztalás után ennyi is? Vajjon azon alig 15—20 milliónyi hitelezés, melyet a nevezett földhiteles-osztály két év leforgása alatt egészben tett: pótolta egy ily országban csak érezhető szükségét is? Szeretném tudni, vajjon ezen törvény alkotásánál vétetett-e figyelembe, hogy a beruházási igényeken kívül, mennyi más adósságok is terhelik még a magyar földet? Mert tudni való, hogy midőn hitelért kiáltunk: nem csupán azon szükségből tesszük, hogy elhanyagolt mezőgazdaságunkat jobb lábra állítsuk, hanem azért is, mivel terhektől kell szabadulnunk, melyeken az urbéri papirosok csak alig század részben könnyítettek, s melyektől mig nem szabadulunk, okszerű gazdaszatról hir sem lehet. De menjünk tovább.

c) A bécsi bank földhiteles-osztályának hitele oly drága, hogy azt Magyarország saját javára nem is használhatja. A nevezett bank ugyanis magának 6% kamatot fizettet, holott csak 5% zálogleveleket ad ki, melyek a börzei viszonyoknál még ennél is kisebb értékre szállnak le. Már magában véve is terhes föltétel tehát, mivel a záloglevél magában véve még nem pénz; de annál terheesebb, ha meggondoljuk, hogy e magas kamatmérték éppen a magyarországi földbirtokokra alkalmaztatott, melyek éppen ápolást igényelnek. A mezőgazdasági kifejlődést ugyanis csak, oly kölcsönök mozdíthatják elő, melyek nem nyomják a földmivelést, s melyek a gazdaszati iparban valamint a tőkét vagy a kamatot is évről évre bizton kifizethetik. Azonban hol azok az eladósodott s hitelt hajhászó bár legértelmesebb mezőgazdák Magyarországon, kik a földmivelésből állandóan képesek lennének 6% kamatot kiteremteni? S tudjuk, hogy mily befolyást gyakorolnak a gazdasági jövedelemre a napszám, rossz termés, az adó, a forgalom pangása, sőt gyakran a politikai viszonyok is, melyek nem egyszer hozzák oly helyzetbe a termelőt, hogy minden tiszta jövedelemtől elesik, s alig képes csak cselédeit kifizetni s háznépét ellátni, nem pedig a kölcsönzött tőkét törleszteni s egyszersmind magas kamatokat fizetni. Ezeket tehát a nevezett intézetnek bizony figyelembe kellett volna venni.

Mert valóban különös tüneménye az a dolgoknak nálunk jelenleg, hogy mialatt a leszámítoló üzleteknek könnyebbségére naponkint több meg több segélyforrások nyíltatnak, s mialatt kereskedelmi nyereséményekre 4—5% kamatok fordíttatnak, a földbirtoki hitelre éppen az arra alkotott intézettől, csak nagy nehezen lehet 6% kölcsönt is kieszközölni. Másutt, mint például Angolországban, Belgiumban, Hollandban s Poroszhonban

éppen ellenkező irányt látunk követeteni a hitelintézeteknél. Ezen államokban ugyanis a földbirtokra rendszerint olcsóbb kamat mellett kölcsönöznek pénzt, mint a leszámítoló üzletekre, jóllehet, mind ezen országokban félannyira sincs a földbirtokadókkal terhelve, mint Ausztriában, s jóllehet azon országokban, mivel sem jobbak a jelzálogot biztosító törvények mint Ausztriában. Ha más tekinteteket nem, legalább azokat kellene minden hitelintézménynél szem előtt tartani, hogy itt Magyarországon iszonyu terhek fekszenek a földbirtokon különben is, s hogy itt, midőn a törvényhozás megszüntetése vala a földesuri feudalismust, az államkormány ennek helyébe adósorozati feudalismust állított. Mert mi, valóban csak igavonó marháit vagyunk saját birtokainknak, és a jövedelem, a haszon, az életadó nedv koránt sincs arányban a munkával, a tőkével és ráfordított gond mennyiségével.

Mészáros Károly.

Régi levéltárca.

(Kőrli Báth Károly.)

Trakostyáni Draskovits György nádor néhány magyar levelei.

I.

Reuerendissimis, Reuerendis, Spectabilibus, Magnificis, Generosis, Egregys, et Nobilibus Dominis n. Supremo et Vice Comitibus, Judlium et Jurassoribus, ac Vniuersitati Dominorum Magnatum et Nobilium Comitatus Jauriensis u. Dominis Amicis nobis obseruandissimis.

Reuerendissimi, Reuerendi, Spectabiles, Magnifici, Generosi, Egregy et Nobiles domini Amici nobis obseruandissimi.

Melly nagi fogiatkozásba legienek Profontbol a Nemet renden ualo Giöri vitézék, maga is Kegielmetek a Nemes Varmegie jól tudgia, ugi anniéra, hagi egi hé-tigh ualo kenyerek aligh lészen. Annakokaért az kegielmetek feö Ispania Battyam Gjeöri Püspeök Vram eö kegielme, elégh dragan szerszet nekik Nagi Szombatba es a tayba, negi ezer keöblich ualo gabonat, melinek Gyeörre uitelébe nem léuén modgia eö kegielmenek, kegielmeteket Varmegyul kellet requiralnunk es tisztunk szerint intenünkis. hagi most a jo uton egiszteris maszoris hozassa el kegielmetek azt a gabonat ollian feö Veghazban mint Gyeör a hol kegielmetek keözülis sokan laknak, a Vitézék kenierből megh ne fogiatkozanak, külömben nemis prouidealhatni nekik a mostani szük üdeöben. Nem léuén azért kétsegünk benne, hagi ezt kegielmetek mostansaggal megh chelekeszi. In reliquo Isten tarcha megh kegielmeteket jo egesseghen. Datum Posony die 8 January Anno 1647.

Earundem Dominationum Vestrarum

Servitor et Amicus paratissimus

Comes Joannes Draskouith m. k.

Veres ostyába nyomott zárt tojásdad pecsét, melynek körirata: Comes. Ioannes Draskovith. Pp. De. Trakostian. Regni Hvng. Palatinus.

II.

Reuerendissimis, Reuerendis, Spectabilibus, Magnificis, Generosis, Egregijs et Nobilibus Dominis sat. sat. Comitatus Jauriensis sat. sat. (lásd mint fent.)

Reuerendissimi, Reuerendi, Spectabiles, Magnifici sat. sat.

Minémeő nagy lamentatiokat és panaszolkodásokat, mind küettyek, s — mind penigh leuelek által unosuntalan előttünk tégyenek légyen mindenfelől az Véghbeliek, megh nem irhattyúk, el annyera, hogy már ugyan bucsúznakis, protestaluan, hogy egy altallyában a nagy fizetettlenség, és az vitezlo rendnek helyben valo nem allatassa miat, toab nem persistalhatuan pusztan keletik az Véghhazokat hadny, melyből nem egyéb küetkezhetik, hanem hogy kezünknel leueő meghnjomorodot hazanknak részetskejeis, természet szerint ualó ellensegünknek a Töröknek torkaban essék, és tellyesegessen birtoka, s — igaja ala vettessék, az minthogy nemis mulattya ell alkalmatossaghat, naponkint raboluán és holdultatuán az Kereztséghez; Ennek penigh oka nem egyeb, hanem hogy kegyelmetek országostól feluetett, és honnyok oltalmara rendeltetett Contributioknak kisedését, és administrator uram kezéhez való bészolghaltatását, mind ez ideigh uontattya, és késleltety, noha mind eő felseghe, s mind penigh mi ezelőtt egjnehánj holnappal serio admonealtuk vala kegyelmeteket, hogy magok jauara, és megh maradasara nézue ne készletesse, hanem maturallya, hogj mennél hamarab helyben álléttattatuán az Vitezleő rend, oltalmazhassa kegyelmeteket, mi raytunk, sem penig Admynistrator uramon elnem mult, eddighis meglettének uolna fizetue, es helyben álléttattanak uolna, de mind indulljjon megh, holot mindonestőlis ket vagy három Vármegyeből hoztanak valamit: jollehét ennek előtte egnehany Veghaznak fizetett eő kegyelme, de azoknakis kiteluen mar hauok, ujonnan kiuannyák az fizetést: Kegyel eteket az okaert meghis kerjük szeretetell, és ex officio intjüki serio, uesellen gondot magoknak és hazájoknak oltalmara, s siessen be szolgálhatni az Contributiokat, had ne panaszolkodgianak és ne lamentalkodgianak ennjet, az vitezlő rendek: egiebarant Administrator uram eő kegyelme protestal elüttünk, hogyha az kegyelmetek kesedelve miat valami periculum küetkezik, oka ne légyen ő Kegyelme, ha valakik penigh az feluetett Contributiott pnestalni recusálnák, azok ellen kgltek Statuot csinalljon, es irremissibiler exigallya tőlök. Eltesse Isten jo eghesseghben kglteket. Datum Posony 13. January. 1648.

Earundem Do: Vestrarum

Seruitor et Amicus
paratissimus

Comes Joannes Draskouith
m. k.

III.

Generoso Domino Petro Benkouith Vice Comiti Comitatus Iauriensis etc. Amico nobis observandissimo.

Generose Domine Amice nobis obseruandissime. Alkalmas Ideőtül foguást az mi Vduarj kathonaink louaikkal eggiüth itt Posonj Varmegjeben leuen Quatirban, akaruán és kmeket kiönniebeitenunk, azon Vduarj kathonainkot rendeltük Gyeör Varmegyeben egy keues Ideigh Quatyrban lennj, megh paráncsoluán ereosen nekik, hogy senkinek semminemü kárt ne tegyenek, es azzal megh elegendgyenek. az mit egyenleő akarathul fogh ktek rendelnj nekik. Minek okajertt akaránk kgdet requiralnunk, s kérnünkis, egyjet ertuen kgd feő Ispanj Vrammalis, legyen azon hogy egy keues ideigh azon kathonaink lehessenek az ktek Varmegyeben Quatyrban s rendeluen az Nemes Varmegie nekik és louaiknakis egy keues Ideigh mertekletes elest. Hol penigh mi excessust auagy kart talalna valamellik közülok tennj, requiraluan kd leuele által bennunkeöt, affelekkel az karos embert megh elegettettiük, es illendokkeppen meghis buntetettiük. Az kgd jo akarattiat, es az Nemes Varmegyenekis, az miben ktek requiralni fogh bennunkeöt megh igyekezzuk szolgálunk es is alkalmatossaggal regratificálnunk is. Tarcha Isten jó egesseghben kgdet. Posony 19 febr. 1648.

G. Dom. Vestrae

Amicus beneuolus

Comes Joannes Draskouith m. k.

Külföldi levelek.

III.

Bern 1859.

Bern, a hasonnevü, 121 □ mértföldet és 458,000 nagyobbrészint protestáns lakóst számláló, hegyes, de mindamellert is elég termékeny cantonnak fővárosa, mely ószerü tornyain, nyilvános emlékein, házainak vastag falain, s a mellettök elnyuló keskeny és sötétes sikátorokban még most is fenntartja a középkor jellemét, — V-ik Berchtold záhringi gróf által építettett 1191-ben, s az alapítása alkalmával megöletett medvéről nevezetett el: azért a medve, mely egyszersmind az erő jelképe, nagy becsületben és tiszteletben részesül nem csak a városban, hanem az egész cantonban, és gyakran előfordul nem csak a város és a canton cimerében, hanem a falakon, tornyokon, emlékoszlopokon; sőt az ugynevezett Bärengrabenben egy egész család, ősidőktől fogva közköltészen tartatik, és tetemes alapítványi tőkékkel bir; úgy hogy valójában nem szorult azon önkényes adományokra, melyekkel őket a látogató közönség elhalmozza, s a melyeket ök háladatosságból annyi nyájassággal és gráciával fogadnak el, a mennyi csak egy medvétől várható.

A város legszebb, de egyszersmind legdrágább fogadójában, az ugynevezett Bernerhofban levén szállva,

mely csinra, kényelemre, szolgálati pontosságra, Europa bármely fogadóival vetélkedik. — elég alkalmam volt a város és a vidék képét jól emlékembe tartani. A Bernerhof ablakaiból gyönyörű kilátás nyílik az alatta zugó Aar folyamra, mely a várost félsziget alakjával átkarolja, és a messze fénylő havasokra.

A város nevezetességei közül mindenekelőtt megemlítendő a Münster, vagy is sz. Vince temploma, mely 1421-ben kezdte meg, de Steinbach Mátvás eredeti terve szerint még most sem fejeztetvén be. — különben a góth styl minden szépségeivel bir. Homlokát nyugotnak mutatja, s azt a főajtó iveretében, az utolsó ítélet, a próféták, az apostolok, az eszes és az esztelen szüzek faragott képei ékesítik; melyek mesterök, Küng, berni szobrász-művészetének állandó bizonyosságai. Szép és nagy orgonája közel 4000 sippal van ellátva, és bizonyos időben, andalító dallamával nem csak a helybeli híveket, hanem az idegeneket is szent érzelmekre buzdítja. Sajnos, hogy az ilyen nagyszerű épületekben mindig marad még valami kívánni való; mint például a kölni domban is. Olyan rosszul esik az embernek, ha látván a gyönyörű művet, először is az jut eszébe: „Incepit aedificare, et non potuit consummare;“ mi mindenkor az emberi nem hanyatlását, és némely a művet gátló kedvetlen viszonyok közbejöttét mutatja. Ilyen volt a XVI. században a vallás-újítás: az épülőfélben levő kath. templomokra nézve.

A szentegyház előtti tért Rudolph v. Erlachnak, a laupeni győzőnek lovagszobra ékesíti; ki 1339 junius 21-én berni hadaival az osztrákokat semmivé tette. A délkeleti sétaterén az ugynevezett Münsterterrasse-on, a város alapítójának, Berchtold zähringi grófnak emlékoszlopa áll.

A casino melletti téren van a schweizi szövetség pompás palotája, egészen az újabb izlés szerint építve (1854), mely nem csak Schweiznak, hanem más nagyobb és hatalmasabb országnak is becsületére válnék. Szép épület, szép helyen; hova az ugynevezett Alpen-glühen alkonyatkor, szemvidító fényt lövel.

A középületek közül megtekintést érdemel még a terménytár (Kornhaus), a fegyvertár, az Aar folyamon épített nagyszerű hid, s a Zeitglockenthurm 1191-ből, melynek mesterséges gépezete, minden órában egy páncélos vitézt hoz mozgásba, ki a harangra ver, ezalatt míg a torony ablakán a medvék ki és besétálván, szokott körutjokat megteszik.

Bernből kirándultunk az Oberlandba, hogy a természet nagyszerű műveiben gyönyörködjünk. A vasut egészen Thunig, mely a hasonnevű tó mellékén, az Aar kifolyásánál fekvő városka, — mindenütt jól művelt, és helylyel közzel némi kiterjedéssel bíró szántóföldeken, — mi Schweizban sokat jelent, — vezetett keresztül. Az Aarvölgy a város előtt legszélesebb; alkalmas arra, hogy katonai gyakorlatokat is lehessen benne tartani. Azért itt öszpontosítatnak évenként a schweizi csapatok, míg szolgálatuk ideje tart. Itt létemkor éppen gyakorolták magukat; és így alkalmam volt megismerni a schweizi manoeuvre-ekkel. A schweizi polgár a ka-

tonai egyénruhában is csak polgár marad; azon semmi gépies mozgást, mely a Halbrechts és Halblinks által commandiroztatik, észrevenni nem lehet; hanem azért, ha rákerül a sor, mégis megmérkőzik a rendes hadakkal; megmutatták ezt Morgartennél, Laupennál, Sem-pachnál; miből kitetszik, hogy a katonát nem az egyenruha teszi, hanem a szeilem, mely őt lelkesíti. Hanyagabb járást kelést alig lehet képzelni a zuavénál: midőn kezeit zsebébe dugva bő nadrágjában sétál föl és alá, alig hinné valaki, hogy ezek a magentai győztesek.

Mielőtt a gözhajóra szállottunk volna, utunkat a vadon szép thuni tavon tovább folytatandók, kikocsiztunk a környékre, hogy a vidék panoramájával jobban megismerkedjünk, s a tó különféle kanyarulataiban tájékozhatassuk magunkat, ha majd a Wetterhorn, Schreckhorn, Finsteraarhorn, Eiger, Mönch, Jungfrau s a Blämlisalp hófedett bércei feltűnnek és ismét elvesznek szemünk elől. Ez tulajdonképen a berni canton legszebb része, mely évenként ezer meg ezer utast csal ide. Mire visszatértünk, a hajó már indulásra készen állt, és Schadaut, Rougemont Lövenberg urnak bájkertjét és kastélyát elhagyván, a tó sima tükrén uszott tovább és tovább, míg másfél órai kéjutazás után, a neuhausi fogadónál kikötött; honnan ismét kocsin mentünk Interlakenbe (inter lacus, mondák a romaiak, mert két tó, a thuni és brienzi között fekszik) és Interlakenből még az nap estére Brienzebe; hogy másnap korán Meyringenbe, és onnan a Rosenloui-Gletscherre juthassunk.

Gyönyörű őszi idő volt; a köd mely reggel a völgyet ellepé, s a levegőt kissé csipőssé tévé, már elenyészett, s a nap egész fenségében ragyogott a világtéremtésével egykoru hegyek rovátkos homlokán; midőn a meyringeni fogadó előtt, az egész társaság, melyhez magam is tartozám, lóra pattant, s ki mint tudott, férfi és nő egyiránt, — előre törekedett; hogy minél előbb fölérvén a meredekre, az első állomáson, a reichenbachi vizesés felső zuhatagánál, gyönyörködhessek a természet szépségein. Hogy az ut nem volt éppen kényelmes; és hogy néha néha egy csuszamodás, vagy sikoltás, annál derültebbé tette a társaságot, minél több nehézséggel kelle küzdenünk, — tulajdonképen nem is nekünk, hanem azon szegény páráknak, melyek a terhet viselik, — fölösleges volna mondanom; ha az olvasót arra nem akarnám figyelmeztetni, mily édes a fáradalmak után a pihenés. Valóban elfásult kebelnek kellene annak lennie, melyet ily nagyszerű jelenetek meg nem illetnek. Fejük fölött havasok emelkedtek az ég felé; lábunk alatt virány; oldalunkon a sziklafalokról lerohanó patak összetört gyöngyei! — Kipihenvén magunkat, tovább menénk a vadon vidéken, hol egy madár sem hallatta magát, és csak a lovak kopogása váltakozott a hegyekben elszórva legelő marhák csengetjüivel. Néha közbevágtak a vezetők, és vidáman éneklék az ismeretes nemzeti dalt:

„Ein schönes Land,
Ein freies Land,
Ist das Schweizerland,
Mein liebes, theures Vaterland.“ sat.

Mig végre két órai lovagolás után elértük a jég-hegyet, a Rosenlauri Gletschert, mely a Wellhorn és Engelhorn között elterülő síkot képez, és szép, tiszta, kékes jege által különbözik a többi gletscherek mocskos tömegétől. A jégen járni lehet, sőt néhol lépcsők is vagynak belevágva, azok számára, kik még magasabbra akarnának kapaszkodni. Hanem mi a széles repedéseken át látván a jég kérge alatt tátongó mélységet, hol a folytonos olvadásból eredő Weissbach zuhog, és tudván azt is, miszerint éppen e nyáron, valamely orosz utazó, vakmerőségének szomorú áldozata lett, és sirját ilyen elrejtett mélyedésben találta; nem akartunk a jeges folyamban sem megfürödni, sem megfagyni; hanem megszemlélvén ezen természeti ritkaságot, beköszöntöttünk a hegy alatti fogadóba, hol tejet,

vajat, kecskehúst, burgonyát és sajtot raktak asztalunkra; mit szépen elis költöttünk, és azután havasi virágokat tüzvéen keblünkre, mint kirándulásunk emlékeztető jelét, azon az uton a melyen jöttünk, ismét vissza is tértünk.

Nyáron át ezereken és ezereken utaznak így a schweizi hegyvidékeken; kiket a szegény, többnyire mesterségből élő lakosok el nem mulasztanak minden uton és módon kizsákmányolni; az egyik árul valamit, a másik vezetőül ajánlkozik, a harmadik par force vinni akarja az utasnak botját, vagy esernyőjét, a negyedik ajtót nyit, a hol nem is kellett volna az utat elzárni, vagy valamely hidra ügyel sat. Mi mind meg annyi közvetett adó.

Pados János.

T Á R T A L O M .

Tasso Torquát.

(Élet- és jellemrajz.)

Ránosztai Rezsőtől.

(Folytatás.)

A költőnek új méltósága több volt mint melyet irigyek bosszuevőkben s mellőztetés miatti fájdalmukban békén elnézhettek volna; azért tajtékzó ajkakkal összeesküve boldogsága ellen, minden kigondolható módot megkísértének romlására

A féltékeny durva Scandiano grófnál bevádolák, hogy nevével szerelmi levelezéseket folytat és forró szívviszonyba van

E gaz hazugság által jól kiszámított tervük szerint egyszerre két tört dőfének a költő szívébe.

E tördőfések egyiránt fájok, egyiránt mélyek valának.

A költött hír fülebe ment a bájos Leonorának, ki keble megcsaltnak hitt bizalmában Tasso hűtlensége fölül, bánatosan panaszkodék nővéreinek Lucretiának, s Lucretia kemény szemrehányásokkal illeté az ártatlanul vádolt Tassót. Elmondá, miként 12 évi szerelmét ily nemtelenül megsemmisíteni csak aljas lelkek szokták. Lefesté azon feláldozással szerető Leonora könyeit, elmondott mindent, mindent, mit a jogosnak vélt feddés kemény szavaiban csak elmondhatott. És Tasso nem tudta, melyik fáj neki jobban, Lucretia méltatlan dorgálása-e vagy hölgyének könyei

Végre sikerült neki a félreértések s nehéz vádak sötét rétegeiből ártatlanságot napfényre deríteni a hölgyek előtt, s a szerető leány örömtől dobogó kebelével voná szívére hű ifjút. De nem úgy Scandiano. Ő nyilvánosan becstelennek jellemzé s mitsem hallgatott mentségeire.

Szegény, szegény költő, itt kezdődik élted gyászos korszaka

Tasso menté magát, felhozá igazolására mit ártatlanság csak hozhatott. Scandiano kért, vonja vissza vádját, mert hisz ő legkevésbé sem részes a nőjéveli viszonyban, s mit tehet arról, hogy a grófnő kegyét akarata ellen is kinyerni elég szerencsétlen volt.

Scandiano hajthatlan marada. A megsértett becsület

vádja végtelen fáj a költő lelkének, s bánatos szívét annyira megtöré, miként vigasztalhatlanságában — rövid betegségbe esék

Szerencsétlenségére s még nagyobb bajára, betegsége alatt, midőn öntudatlan feküdt nehéz lázában — Sanvatili grófhölgy Scandiano neje több ízben meglátogató.

Ezt a férj világos bizonyosságul vevé nője Tasso iránti szerelmének, s ádáz haragja egész villámával a beteg költő ellen fordulva kardot ragadott, őt meggyilkolandó.

Csak az élte felett angyalként örökös Leonorának köszönheté Tasso ez alkalommal, hogy a dühös Scandiano rá mért kardcsapását kikerülve, életben maradt. A szép hölgy ugyanis még elég jókor értesülvén arról, a mit Scandiano tenni szándékozik, őt megelőzve a beteg szobájába futott s az ágy fölé hajolva, a belépő gróf kardja alá önmagát veté oda, hogy kedvesét megmentse.

A gróf gyilkolási szándékával a herceghölgy váratlan ellenállása s esedezéseire felhagyott ugyan; de nem szünt meg sötét bosszuja s gyűlölete a vetélytársnak hitt ártatlan költő irányában, és nem mulasztá el egy alkalmat is, hogy pelengére állíthassa.

Majdnem egy napon értesült Tasso — betegsége alatt — atya és sógora haláláról, mi különben is nagy fájdalmát csak növelé.

Különösen az atya halála volt az, mi szívére sötét bánatot hozá. Midőn anyját elveszté Tasso, vigasztalásul legalább azon édes tudat maradt meg számára: hogy az édes anya végperceiben is áldva emlékezék fölére; de az atya halálánál, ott nem maradt semmi sem enyhiserül, mert az fiára végső percében is neheztelve, megáldani elmulasztá őt; s megbántódva megsemmisült reményekkel szállá sirja éjlebe, hogy emléke kinozza az engedetlen fiu álmatlan éjeit. . . .

X.

A testben léleken lesujtott költő alig lábadott föl nehez betegségéből, újabb és újabb bánalmaknak volt kitéve, s ellenségei mindig azon voltak, hogy minél inkább megkeserithessék napjait.

Scandiano herceg nőcsábítással vádolá, s egy nyilvános társaságban gunyosan hányá föl neki Leonora irántai szerel-

mét, és jöltevői iránti hálátlanságát, kiknek azzal fizet — mint a gróf magát kifejezé — hogy utoljára minden hölgyeiket megszökteti. Ez vérzé szívet, lelkét, s haragot gyujta keblében, de türt, hanem midőn Urbino hercegnő szobájában néhány udvaritisztek újra szerelmét lobbantva szemére, sértő kifejezések használnak imádott Leonorája becsülete ellen, s erényességét hozák kétségbe szeretett hölgyének a miatt, hogy őt mint jött-ment kalandort tudá szívére méltatni, s vele osztá meg szerelmét — béketürese kifogyott, nyugalma véget ért, lelke föllázadt s tört ragadva rohant, — az ön életénél jobban féltett leány szendességét és ártatlanságát szent-ségtelen ajkakkal beszennyező udvaroncokra — miből azután heves párbaj fejlék ki nem csekély botrányukra az egybe-gyülteknek

Alfons herceg, hevedességét házi-börtönnel bünteté a fellobbant költőnek

Irigyei gunyakacaja kíséré a megszegyenítés falai közé szegényt, s ott oly szigoru helyzetet biztosítanak az álnok udvaroncok — Alfons tudta nélkül — számára; miként csaknem éhen veszett el.

A házi börtön — melyet a herceg csak inkább ijesztésül mint valódi büntetésképp kívána alkalmazni, szigoru rideg rabtömlöccé alakították át Scandiano titkos működései következtében.

A butorok, melyek Tasso fogszobájában valának, kihordattak, étel helyett fekete kenyér téteték elébe, s kezeire vasláncot verete a bosszu kárörvendő zsarnok hatalma.

A herceg minderről mitem tudott, annál kevésbbé a hölgyek — kik a csaknem diszesnek mondható fogszobát is vérző szívvel ellenzék — de Tasso a ravasz, dühös Scandiano gróf által akként volt értesítve, mintha mindent, mit ő aljas lelkülete nöféltési bosszujában tett, a herceg parancsára tette volna; s így nem csoda, ha a szelid költő a vele elkövetett méltatlanságok fájdalmas érzetében keserü panaszszal tört ki jöltevője ellen.

Ingerlett kedély állapotát börtöne gyilkos magányában még inkább nevelé azon hír: miszerint megszábadított Jeruzsáleme — mely első izben is a nélkül adatott ki, hogy rajta a végső javításokat még itt-ott megtehetette volna — most már önző haszonleső könyvkiadók által nem csak hogy másod izben is kikerült a nyomda alól, de eldarabolva megcsonkítva 6—7 kiadásban is árutatott E visszaélés fájtn neki. Mindebből az emberek aljasságát, irigy önösségét tanulá ismeri, — miről börtönéjében oly gyakorta gondolkodott. . . .

És az ezek feletti keserü fájtn gondolkozás mély nyomokat hagyta lelkének idegrendszerén . . . A legkisebb sérteések iránt is rendkívüli érzelmesség és fájdalom — s az emberek iránti hideg gyűlölö visszatartózkodás lönek gyászos szüleményei elzáratásának, félt mindenkitől s remegett.

Bús komolyságában még ott is veszélyt látott, hol az nem vala!

Ellenségei rabláncait mindig türhetlenebbé tevék előtte, utoljára irigységeikkel, kárörvendő gunyaikkal annyira üldözék a betegkedélyü megtört költőt, hogy tovább ki nem állhatá, s tiz havi fogsága után megszökni volt kénytelen . . .

A mint szabadságban érte magát, legelőször Turinba menekült, innen azután cél és irány nélkül bujdosott tova az idegen emberek közt ismeretlen ruhában, nem szánva, nem kérdezve senkitől.

Utjában éhezett, szomjazott . . . s járt mint hontalan, tövisék vadon bokrai közt. Maga mondja egy dalszakában:

— — — — Se lakhelyem
Se vákosom,
Hova fejem
Lehajtanom

Lehetett vón, s romok felett
Virasztám át az éjekeket, —
S a kinommal rokon vihar

Küzdve a rom szikláival
Bugá rémes énekét.

Ha elhangzott a vész szava
Eltelt a kinos éjszaka,
Oh! ismét csak rettegek —
S ha hajnal állt
A rom megett,
S napsugárt
Uj életet

Hozva, a láthatár felett
Látám — már futnom kellett,
Mert sorsom bujdosás vala
S haló reményem csillaga
Csak! Éjente rezge még . . .

Nappal bujdosam szüntelen,
Kettős vérebbel szívemen,
Mit könyemmel öntözék;
Félve minden
Levélzörejt
Vadon helyen
Mit tüske rejt.

S bár vérig sebzé arcomat
Nem érzém fájdalmamat —
Mert bennem végtelen vala
A kin — és benne elhala,
A mit külről szenvedék.

A durva emberek között,
Mindenki vérig üldözött,
Oh! nem volt számomra sziv.
Nem egy sohaj
Egy árva köny
Csak gúny kacaj
S rideg közöny.

Mely szüm tán hegedő sebet,
Ezer darabra tépte szét
S ilyenkor áldva szállt feléd
Leány emlékem. Oh nagy ég
Te s ő valátok hiv

Csak egyetlen lény volt a ferrarai udvarban, kinek távozása igazán mélyen fájtn.

Leonora siratá még őt csak szívből midőn távozott, a többiek, ha szánták is, de elfeledék hamarább, mint egyelőre gondolni lehetett; habár szüntelen kerestették is eleinte . . .

A hü leány nem tudá őt elfeledni még akkor sem, midőn már mindenki megveté, s minél többet beszéltek az aljas lelkü udvaroncok előtte gyalázolólag a szegény költőről, annál határozottabbá vált lelkében a gondolat, vagy csak Tassohoz menni nőül s őt boldogítani e földön; vagy senkihez s örökre megtartani a párta érintetlen virágait hervadatlanul.

Leonora levert bánatos löns naponkint, minél többször gondolt szivrokonára, annál fájóbb, annál setétebb kebelből szállt epedő sóhajja a bujdosó után

Torquat e bujdosása alatt meglátogatá régi kedves nevelőjét Cataneot, s ott a jó öreg becsületes keblén elpanaszolva szenvedéseit; néhány nap után — huszonnégy év óta nem látott nővéréhez — az özvegy Kornéliához sietett.

Az önzetlen szeretet, melylyel kedvesei Tassot, a hir és dicsőség koszoruzta, de most levert szerencsétlen dalnokot fogadák, a viszontlátás kéjes boldogsága, s különösen az édteli szívélyes gondos ápolás, melyet a kedves rég nélkülözött nővér felügyelete alatt tapasztalt megnyugtatni látszának őt, s részben visszaadák vidám kedélyét.

A tudósok s gyermekkori barátai — kik álóltezete da-

cára is reáismerének — feledtetni kívánva vele a történeteket, szünetlen magok körében tarták őt, multságokat rendezének tiszteletére, s vidámságot vidámsággal fűszerezve kívánák derűltté tenni napjait.

Torquat egy kis ideig a nyílt, önzetlen baráti s rokoni körben jól érzé magát; azonban mindinkább meguná azt, miután a legélteljesebb szórakozása mellett sem tudá szívkiálmait betölteni.

A barátság, a testvéri szeretet nem pótolhatták szerelmét. . . . Lelkének szálait szerelmi tárgyához csatolá szorosan végzete, s ő neki a nélkül bárhol is hideg, pusztá volt a világ, kihalt örömtelen kopár az élet.

(Vége következik.)

Heti szemle.

— A „Wanderer“ pesti levelezője írja: „Feltűnt itt, hogy az erdélyi Múzeum-egylet hivatalos levelezésének a bel-földön a postabért elengedték. Első ilyféle kedvezés ez magyar nemzeti intézet irányában, s igen üdvös volna a többi nemzeti intézetre is, nevezetesen a magyar tudományos Akademiára kiterjeszteni. Jelenleg a magyar Akadémia nemcsak hogy semmi kedvezésben sem részesül az állam részéről, sőt megfordítva (valamint a nemzeti Múzeum is) — mintha iparvállalat volna — tetemes jövedelmi adót kénytelen fizetni. Ezen adó tavaly, mint halljuk, 5000 frtnál többre rugott, a tőkealap növekedtével pedig még nőni fog. Csakugyan feltűnő, hogy az Akadémia igazgató-tanácsa ez ügyben felsőbb helyen még nem szólalt föl, holott oly nyomatékos érvet hozhatna föl a magyar Akadémia mellett: mert hiszen a tudományok császári akadémiaja Bécsben nemcsak hogy semmi adót sem fizet, hanem szükségéi fődözésére az állam pénztárából kétannynál is többet kap, mint a mennyire — hála a nemzet hazafiságának — azon tőkék kamatai rugnak, melyekkel a magyar Akadémia rendelkezik.“ (P. N.)

— Messics helység határában egy öreg asszony valami árokba esett, honnan testi gyengesége miatt fel nem kelhetvén, csak hullája találtatott meg egy pár nap múlva.

— Szabadka város illető helyre a végett folyamadott, hogy eddigi 6 osztályu tanodája főtanodává alakitassék át. E szép törekvés annál dicséretesebb, minthogy koronaországunkban ez leend az első magyar főtanoda.

— Hirlik, hogy az aradi, bajai, győri, szegedi és temesvári magyar lapok példájára, nem sokára Ujvidéken, Pécsen és Nagy-Kanizsán is keletkezik egy-egy magyar hetilap.

— Mértly kisasszony, írja egy pesti lap, mint énekesnő a nemzeti színháznál fényes sikerű próbákat tett. Ez ránk nézve meglepő hír, mert nálunk akár Grünzweil akár M. név alatt lépett fel, legkisebb tetszést sem birt aratni. Különben ez más egyénnel is megtörtént, kikről a pesti színházi kritika nagyon kedvezőleg nyilatkozott.

— A P. Lloyd, melynek hazánk közéletének ismertetésére oly szép érdemei vannak, az „Evang. Wochenblatt“ szerint közölvén a temesvári protestans convent. m. hó 26-án tartott gyűlését megjegyzi, hogy ezen utóbbi lap ez által a Delejtű 52. számának jelentését sokkép igazítja. A jelen kényes viszonyok közt erre csak azt az észrevételt tehetjük, hogy ha az Evang. Wochenblatt valamit más ként mond mint mi, ebből nem éppen következik, hogy azt helyesebben is mondja, vagy hogy jelentésünket megigazítja.

— A kedves tollu Emilia által szépirodalmunk legközelebb egy két kötetes regénnyel fog gazdagodni, melynek címe „Válságos napok.“ A ki figyelemmel kísérté ezen tisztelt írónők nagy haladását azon cél felé; t. i. irodalmunkat izlés- és kedélynemesítő olvasmánnyal gyarapítani; a ki

elismerte — és ki ne ismerné el? — mennyire igazak a kritikának minden róla elmondott méltányoló szavai, most sem fog kevesebbet várni, mint hogy szerzőnőnek ezen legújabb műve akár conceptióját, akár kivitelét, akár irányát tekintsük, méltó hozzá és azon várakozáshoz, melylyel iránta viseltünk, kik csak a jó szellemi terméknek örülhetünk. A regény, melyre ezennel felhívjuk a tiszt. közönség figyelmét, előfizetés útján jelenik meg Mandello pesti nyomdájából, az előfizetés miud két kötetre csak 2 uj forint.

— Minap egy olasz orvost hallottunk említeni, kiről a szájhagyomány ezen mondatot tartá fenn: „Meg nem foghatom, mily buta nép az a debreceni; már 20 esztendeje, hogy itt lakom Debrecenben, és ezen emberek még most sem tudnak olaszul!“

— Beküldetett szerkesztőségünkhez: „Törökvilág Győrben.“ Történeti regény két kötetben, írta Virághalmi Ferenc. Ára két forint. Ajánljuk azoknak, kiket a szerző „fegyverkovácsa“ is vonzott.

— Belinc, temesmegyei faluban két oláh éhen halt meg. Több hete, hogy nem éltek egyébbel mint korpával és tökmaggal, — de utóbb az is kifogyott, vagy tán megbe-tegedvén, ki nem tudtak vánszorogni.

— A mult héten Dettán hat bűnöst akasztottak rablás miatt.

— Kissoda, Temesvárhoz fél órára eső község száz mérő kukoricát vásárlott, és abból házankint egy negyed mértőt osztogatott ki, hogy abból egy hétig éldegéljen egy egy (többnyire 7—8 főből álló) család. Szegény áldott Bánság! Jókai bizony a mi vidékünkől merithetné tárgyait „Szegény gazdagok“ című regényének számára.

— Nyilatkozat. Hirlapjaink és magánlevelek után panaszos nyilváníatások intéztettek hozzám, hogy az általam szerkesztett, és kiadott „Kerti Gazdaság“ lapra nézve a néptanítók újabb programonnál fogva elesnek eddig élvezett ama kedvezménytől, hogy azt jövőre is leszállított áron szerezhessek meg, midőn kívánatos lenne, hogy a nép erkölcsi mi-velődésére és anyagi érdekeik öregbitésére egyaránt célzó gyümölcs tenyésztésben nem képzett néptanítók lapom utján nyerjék a részbeni gyakorlati utmutatásokat — és a magyar kertészeti társulat intézkedéseit, hogy azt a nép közkincsévé tehessek.

Miután azonban a magyarországi és a szerbvajdasági cs. k. helytartóságok intézményeinél fogva minden néptanító követelheti községétől, hogy a nevezett „Kerti Gazdaság“ lap részére a község pénztára terhére megszereztessek, hogy az abból nyert utmutatások nyomán a községi faiskolát kezelhesse, és a népnövendékének a kertészetben, és különösen a gyümölcsfa tenyésztésben gyakorlati utmutatást nyujthasson, nem érezhetek erkölcsi kötelezettséget további áldozatokra, egy oly országos ügy fejlesztésénél erőmet kimeritni, csak azért, nehogy az anyagi áldozatok által tul igénybe véve, szükséges szellemi működésektől is elütessenem.

Ha az illető néptanítók eme engedélyezett kedvezményben részesülést, hogy a „Kerti Gazdaság“ lapot ingyen nyerjék, községeknel nem sürgetik, s nem ragadják fel a m. kormány, a m. kertészeti társulat, és a közrészvét által helyzetük javítására nékiek nyujtott kedvező alkalmat, nem tanusitnak egyebet, mint azt: hogy szellemi és anyagi helyzetük emelésére, és a bennök helyezett országos bizalomnak megfelelni elégtelennek lévén, az annyira fontos hazai iparnak a nép közt szükséges általános terjesztésére, más alkalmas eszközeiről kellend gondoskodni.

Felkérem annál fogva az illetőket, hogy a néptanítókat eme nékiek engedélyezett kedvezménynél fogva oda vezérelni sziveskedjenek, hogy hazai fontos ügyünk előmozdításánál segédkezeket nyujtani, és a nép vezetésénél a bennök helyzett közbizalomnak megfelelni ne késsenek. Lukácsi Sándor, m. kertészeti társulat titkárja és a kerti gazdaságlap szerkesztő tulajdonosa.

Temesvári ujdonságok.

* A józsefkülvárosi polgárság panaszt emelvén az iránt, hogy a lopások, sőt betörések mindinkább nagyobb mérvben üzentnek, a panaszló külvárosnak javaslatot tett, miszerint éjjeli őrköt fogadjon, melyek a vagyonbiztoságra ügyeljenek, még pedig így; hogy 7—8 ház közösen fogadjon és fizessen ilyen baktort, (magyarul mondva). Itt eszünkbe jut ugyan azon rövidlátó bíró, kinek egy fegyenc pápaszemét lopta le az orráról, midőn vele a lépcsőn találkozott; azonban más jutott eszükbe a józan józsefvárosiaknak, ők t. i. azt kívánták jegyzőkönyvbe ígdatni, hogy azért viselik az adót és a községi terheket, hogy a városi hatóság maga gondoskodjék a közbiztonságról, — és abban nem lehet igazat nem adni nekik. Amicus Plato sat.

* A Béga vizei ismét kiáradtak, a vársikamot elfoglalják, és a külvárosokban már egy pár utcába nyomulnak. Hát még a tavasz, mekkora csapással fenyeget.

* Hauser Miska mult pénteken harmadik és egyszerű smind búcsuhangversenyét adta.

* Egy a zenében (zongora), rajzolásban, magyar, latin, német, héber, és görög nyelvben, azonkívül az alsó és felső iskolai tudományokban jártas egyén ezen szakmában oktatást kíván adni, akár naponkint bizonyos órákban, akár más alkalmas időközökben. Az ajánlkozó szállását és egyéb körülményeit megtudhatni szerkesztőségünkben.

* A kereskedelmi kamara kerületének minden kereskedői kebelzetét, és iparos céhét körlevélben szólítja fel, hogy a magyar akadémia részére adakozzon, és e végre aláírási iverket is szétküldözgetett.

* Szombaton, f. hó 28-án sok esztendei nélkülözés után végre ismét a „Hugenották“-at, Meyerbeer örökbecsű, gyönyörű dalkölteményét volt alkalmunk hallani. Eltekintünk ezúttal a zenekar gyengességéről és aluszékonyágáról, el egyes egyes szereplők fogyatkozásairól, el arról is, hogy ezen operát Temesvárott kerekdedebb előadásban élvezők már, — hanem csak azt emeljük ki, hogy Jekelfalussy ur (Raoul), Kaiser-Ernstné asszony (Valentine) és Reichmann ur (Marcel) kitünően működtek, és a negyedik felvonás után négyszer hivattak ki. Megjegyzést érdemel, hogy Jekelfalussy ur az ő szerepét franciául, Kaiser Ernstné asszony németül énekelte; eddig mindketten magyarul énekeltek. Az opera 5-ik felvonása csak annyiból áll: Megjelenik Marcel, Raoul és Valentine; más oldalról a katolikusok, azon kérdést intézve hozzájuk: állj ki vagy, adj jelszót. Mire az első három azt felelvén: „hugenotte“, — piff! rögtöniteleg meglövetnek. — A közönségben átáljános derültség. — Ohajtjuk, hogy ezen opera még néhányszor ismételtessék, a meddig a nemzeti színház két tagja nálunk vendégszerepel.

* F. hó 27-én tartott hetivásárunkon a termények következő áron keltek: Buza legjobb 4 ft. 50 kr., középszerű 4 ft. 35 kr., legcsekélyebb 4 ft. 10 kr., Kétszeres 3 ft. 60 kr. — Rozs 3 ft. — Zab 1 ft. 50 kr. — Tengeri 2 ft. 78 kr. mérőnkint. Széna 2 ft. 50 kr., Szalma 1 ft. kr. mázsánkint.

A „Delejtű“ szerkesztőségénél következő adakozások történtek a magyar akadémia palotájára

	ft.	kr.		ft.	kr.
Báró Duka Miklós, magánkötelezvényben, melyek 8 évi részletekben fizetendők ugy, hogy az első 300 ft. a palotára fordittassék, a többi 500 forint az alaptökéhez csatoltassék. Az első 100 forintos részlet befizeltetett	800	—	Áttétel 1730	—	—
Murányi Ignác, murányi birtokos, magánkötelezvényben, 8 évi részletekben fizetendő, és a fenebbi módon részint a palotára, részint az alaptökére szánt	800	—	Mihájlovics Ádám	2	—
Wirkner Lajos, moritzfeldi birtokos	50	—	Rác József	1	—
Ballosy Lipót, Moritzfeldről	10	—	Ormos Zsigmond, író Gyuláról	40	—
Farkas György, moritzfeldi plébános	10	—	Tóth Mih., Uj-Aradról	2	—
Osztóics Antal, nagysemlaki birtokos	10	—	Steiner Márk, Uj-Aradr.	2	—
Drakulits Miklós	5	—	Orth Amb., Uj-Aradról	1	—
Gungl Márton	4	—	Dengel J.	1	—
Módos György	5	—	Grünwald A.	1	—
Módos Péter	5	—	Martini J.	1	—
Tóth Xáv. Fer., áldozár	5	—	Kerschek J.	2	—
Aigner Károly	5	—	Várady Lajos, gyógyszerész Uj-Aradról	2	—
Rosentritt János	5	—	Grünwald Józ., molnár Uj-Aradról	2	—
Marx Antal	5	—	Zart József, Gyulai ezredbeli hadnagy	1	—
Tullics József	5	—	Szereda József, U.-A.	1	—
Kis György	2	—	Borbura Eman., U.-A.	1	—
Weise Sándor	2	—	Szmolinszky J., U.-A.	1	—
Szöllősy József	2	—	Januska Fer., U.-A.	1	—
			Vojcsik Lipót, árvaszéki tollnok, U.-A.	2	—
			Zsutti János, j. h. tollnok U.-A.	1	—
			Pejov P., j. h. segéd U.-A.	1	—
			Tóth Imre, dijnok	2	—
			Friedmann Lajos, haszonbérlo U.-A.	1	—
			Hassenteufel Ferenc, nyug. porkotáb U.-A.	1	—
			Fock Ján., keresk. U.-A.	2	—
			Klukovics József, varjasi jegyző	5	—
			Kakujai József, ujaradi jegyző	6	—
			Dengel György, U.-A.	1	—
			Osszesen 1814	—	—
			Osszesen 1730	—	—

A Delejtű 4-ik számában kimutatott egy arany és 1334 20 kr. és egy arany 3148 20 kr.

Szerkesztői távirta.

Azokat a kiket illet. Bátor vagyunk figyelmeztetni, hogy lapunkra negyedévi előfizetést nem nyitottunk, miért is azokat, kik vállalatunkat részvételre méltatják, kérjük, hogy legalább félévre sziveskedjenek előfizetni. A beérkezett negyedévi előfizetéseket kivételosen számba vesszük. — Verseket is kapunk néha lapunk számára. Erre nézve is ismételjük, hogy bár mennyire legyünk is tisztelői a költészetnek, versek sokkal kevésbé férnek össze programunkkal, mintsem, hogy azoknak tért engedhetnénk.

Kiadó és felelős szerkesztő Pesty Frigyes.

HIRDETÉSEK.

2. sz.

Két fiatal egyén

ki a magyar és német írásban jártas

Bandl testvérek

magyar biztosítási főügynöksége irodájában mint gyakornok találhat alkalmazást.

Iroda: Temesvárott, Józsefkülváros.

2-3

3. sz.

Dr. Bécsi Gedeon,

(2-3)

gyógy- és sebésztudor, a szülészet és szemgyógyászat mestere, műorvos,

volt cs. kir. főorvos, jelenleg a cs. k. állami vasúttársaság orvosa, lakik helyben Józsefkülvárosban, vadember-utca 64. számú házban. Rendel naponkint délutáni 2-4 órákor, szegényeknek ingyen.